

3. koncert

sreda, 11. oktober 2017, ob 20.00

Slovenska filharmonija, Dvorana Marjana Kozine

Tošio Hosokava (roj. 1955)

Sakura / Češnjevi cvetovi (2008)

za *Otta Tomeka*

za šo

Tošio Hosokava

Gesine (2009)

za harfo

Tošio Hosokava

Birds Fragments III b /

Ptičji fragmenti III b (1990/1997)

za šo in kljunasto flavto

Tošio Hosokava

Small Chant / Kratka pesem (2012)

za violončelo

Tošio Hosokava

Vertical Time Study I / Študija

vertikalnega časa I (1992)

za klarinet, violončelo in klavir

odmor

Vito Žuraj (roj. 1979)

Chrysanthemum / Krizantema
(2014/2015)

za klarinet, violončelo in klavir

Tošio Hosokava

Arc-Song / Lok-Pesem (1999)

za oboo in harfo

Tošio Hosokava

Stunden-Blumen / Rože enournice (2008)

za klarinet, violino, violončelo in klavir

Takefu Ensemble

Majumi Mijata – šo

Takako Macumura – harfa

Takajasu Hemmi – violina

Tomoki Tai – violončelo

Tosija Suzuki – kljunasta flavta

Nozomi Ueda – klarinet

Džunko Jamamoto – klavir

Tošio Hosokava – umetniški vodja

Tošio Hosokava (roj. 1955)

Sakura / Češnjevi cvetovi (2008)
za Otta Tomeka
za šo

Sakura je ena najbolj znanih japonskih ljudskih pesmi, peta v počasni, preprosti pentatonični lestvici. V moji priredbi je melodija skrita globoko v harmoniji. Ta način se imenuje *Chôshi*, starodavna melodija za šo solo.

Skladba je posvečena 80-letnici Otta Tomeka, čigar delo je pustilo neprecenljiv pečat na področju promocije zlasti nemške sodobne glasbe, nastale v obdobju po drugi svetovni vojni.

Tošio Hosokava

Gesine (2009)
za harfo

Gesine za harfo solo je naročilo Mednarodnega glasbenega tekmovanja ARD 2009 v Münchnu za obvezno skladbo v drugi etapi tekmovanja. Premierno je bila izvedena 4. septembra 2009.

Tošio Hosokava

Birds Fragments III b /
Ptičji fragmenti III b (1990/1997)
za šo in kljunasto flavto

Podlago skladbe oblikuje instrument šo: če kljunasto flavto primerjamo z ljudmi ali pticami, potemtako je šo mati ali narava, ki jih obkroža. Kljunasta flavta nadaljuje v svojem gibanju, ki ga globoko navdihne zvočno podlaga šoja.

Birds Fragments III b je verzija skladbe *Birds Fragments III* za šo in basovsko flavto (prav tako tudi piccolo). Nastala je v sodelovanju z izvrstno glasbenico na

kljunast flavti Zosojo Suzuki, premierno pa je bila izvedena leta 1997 na Mednarodnem seminarju in festivalu sodobne glasbe v Akijošidaju.

Skladbo sem posvetil Toruju Takemuciju ob njegovem 60-em rojstnem dnevu.

Tošio Hosokava

Small Chant / Kratka pesem (2012)
za violončelo

Skladba *Small Chant* za violončelo solo je nastala kot naročilo ob praznovanju 70-ega rojstnega dneva slavnega violončelista Tsujošija Tsutsumija. Njemu je skladba tudi posvečena.

Tošio Hosokava

Vertical Time Study I /
Študija vertikalnega časa I (1992)
za klarinet, violončelo in klavir

Skladba *Vertical Time Study*, naročilo 5. mednarodnega seminarja in festivala za sodobno glasbo v Akijošidaju, je nastala med poletjem in jesenjo leta 1992. Že ob pisanju sem imel v mislih klavirski trio: Armand Angster (klarinet), Michael Bach (violončelo) in Bernhard Wambach (klavir) in njihovo izvedbo skladbe *Allegro Sostenuto* Helmuta Lachenmanna na Poletnem tečaju v Darmstadtu leta 1992.

Velik vpliv na mojo glasbo ima japonska nō glasba. Zanj je značilno, da čas v njej poteka vertikalno in prekinjeno. Z naslovom *Vertical time study* (*Študija vertikalnega časa*) poimenujemo serijo študij, v katerih skušam vertikalno in prekinjeno postavitev časa japonske glasbe nō obrniti v drugačen čas, čas moje lastne glasbe. V njej se čas razteza horizontalno in neprekinjeno v mojo lastno glasbo.

Napetost trenutka, ko se horizontalni čas sreča z vertikalnim, ustvarja opazne razpoke v času, vidne praznine v veselju. Moja želja je izvesti večpomenskost in kompleksnost teh trenutnih zvokov in razumeti njihove skrajnosti. Posamezni zvoki so oblikovani kot poteze s čopičem v orientalski kaligrafiji. Ob risanju potez s čopičem ne pozabimo na prazen prostor za njimi, zato sem ob pisanju skladbe mislil na prostor, v katerem se bo glasba razlegala.

Vito Žuraj (roj. 1979)

Chrysanthemum / Krizantema (2014/2015)
za klarinet, violončelo in klavir

Skladba je nastala leta 2015 za trio Catch in je bila istega leta premierno izvedena na festivalu Ultraschall v Berlinu. Prvotno vsebinsko izhodišče za nastanek skladbe je žalostno preobrazbo doživelo novembra 2014 ob smrti Armina Köhlerja, urednika za sodobno glasbo Jugozahodno nemškega radia (SWR) in umetniškega vodje festivala Glasbeni dnevi v Donaueschingeru. Z njim se je Vito Žuraj osebno spoznal v času, ko je kot štipendist bival v znameniti Villi Massimo v Rimu. Šele takrat je skladba dobila današnji naslov. Z godalnim kvartetom Giacomina Puccinija *Crisantemi* ima Žurajevo delo skupen tako naslov kakor tudi to, da je namen obeh skladb počastitev spomina na veliki osebnosti (Puccinijeva *Crisantemi* je napisana ob smrti vojvode Amadea Savojskega). Poleg tega je v Žurajevi glasbi čutiti tudi določeno simpatijo do Puccinijeve čutne in bujne zvočne sfere.

Jesenska roža krizantema izvira iz Kitajske. Zanj je značilno, da razvije svojo barvno moč v zadnjih toplih poznojesenskih dneh in simbolizira melanholijo. Jesen ni le obdobje, v katerem je umrl Armin Köhler,

pač pa je bila tudi njegov najljubši letni čas. Vse je tu, a vseeno izgine – preden se zopet pojavi.

Nekaj podobnega se zrcali v skladbi Vita Žuraja. Virtuoznost izvajalcev, za katere je bila skladba napisana, je sicer prisotna, vendar ni postavljena v ospredje. Nasprotno, opraviči imamo z virtuoznostjo zmernosti, zaradi katere je bil Köhler priljubljen med svojimi prijatelji in življenjskimi sopotniki. Tako v skladbi ne najdemo Žurajevih značilnih ekspresivnih izbruhov in tonskih odklonov v svet šumov in nekonvencionalnih tonov. Previdno in z občutjem uporablja večzvočja (multifone tone) klarineta. Vsi instrumenti igrajo pridušeno; klavir je zato prepariran. Zvok klarineta vznike iz tišine in se vanjo vrača. Trio skoraj ne vsebuje dialektičnega komuniciranja *en proti drugemu* oziroma *en z drugim*, pač se v njem posamezni glasovi stapljajo med seboj. Individualni tonski značaji posameznih instrumentov sicer ostajajo ohranjeni, tonsko zlitje je v partituri grafično prikazano tudi na takšen način, da je klavirski part podobno kot klarinetov in violončelov pisan samo v enem notnem črtovju. Navzdol razloženi akordi – *arpeggi* v klavirju in violončelovo lokovanje navzgor – dajejo vtis vejanja sape. Dušene strune klavirja se približajo violončelovemu pizzicatu; ves čas pa je nekje spodaj čutiti ropot, ki pa nikoli ne postane nasilen ali grozeč. Vse to skupaj tvori subtilno zvočno sliko melanholije; najprej zagotovo zaradi priložnosti nastanka skladbe. Obenem pa je takšna glasba sorodna z občutki, ki jih nudi mesto Rim, kjer je skladba nastala – mesto baročnega manierizma, čigar blišč spominja na minljivo in z njim povezano žalovanje.

Bernd Künzig
(iz nemščine prevedel Matej Šarc)

Tošio Hosokava

Vertical Song Ib / Vertikalna pesem Ib
(1995/1996)

za kljunasto flavto

Skušam pisati glasbo, ki bo izžarevala globlja človeška čustva, ne le tistih, ki jih zaznamo navzven. Prepričan sem, da jezika glasbe ne ustvarja površinskost temveč tisto globoko, neopazno v vsakdanu. Ko pojem, želim peti pesmi, ki sežejo vertikalno v globino. Želim peti pesmi, ki se rodijo globoko v nas in ki se nato vzpenjajo vertikalno v naše življenje. *Vertical Song Ib* za kljunasto flavto je verzija skladbe *Vertical Song I* za flavto solo. Nastala je v sodelovanju s flautistom Tosijo Suzukijem, ki jo je tudi premierno izvedel na Poletnem tečaju v Darmstadtu leta 1996. Skladbo sem posvetil temu izjemnemu glasbeniku.

Tošio Hosokava

Arc-Song / Lok-Pesem (1999)

za oboo in harfo

Podobno kot v drugih mojih skladbah lahko tudi v tej na vsako posamezno noto gledamo kot na poteg čopiča v kaligrafiji. Takšne poteze se rodijo iz praznega prostora, iz tišine, in se vračajo v prazen prostor, v tišino. Vsaka od črt se oblikuje v lok. Predstavljam si, da tisti, ki poje, dejansko z lokom seže iz sveta, v katerem živimo, v nek drug svet. Ta 'drugi svet' je budistični 'drugi breg', ki ga v času svojega bivanja na tem svetu ne vidimo. To je svet tišine, kaosa pred našim rojstvom in kaosa, v katerega bomo odšli po smrti. Morda je glasba poskus povezave kraja, v katerem živimo, s tistim drugim krajem, ki ga običajno ne moremo videti.

Skladbo je naročila harfistka Notburga Puskas, krstno izvedbo je doživela na Državni

visoki šoli za glasbo v Trossingenu, prva izvajalca sta bila oboist Diethelm Jonas in harfistka Rurie Jamahata.

Tošio Hosokava

Stunden-Blumen / Rože enournice (2008)

za klarinet, violino, violončelo in klavir

Zadnjih nekaj let pišem glasbo na temo 'rože'. V svojih delih *Silent Flowers (Neme rože)* za godalni kvartet, *Lotosblume (Lotos)* za mešani zbor, *Blossoming (Cvetenje)* za godalni kvartet ter *Lotus under the moonlight (Lotos v mesčini)* za klavir in orkester ... z glasbo opisujem posamezne rože. Morda me rože tako zelo pritegnejo tudi zaradi tega, ker sem rasel v okolju tradicionalnega japonskega urejanja rož – ikebane in zaradi moje ljubezni do japonske tradicionalne poezije, ki v svojih verzih pogosto opeva cvetje. Glasbena ideja, podobno kot popek, ki se razvije v cvet, počasi in tihotno vzcveti v pesem. V glasbi želim opisati 'naravo rože'. Želim peti svoje pesmi in vzcveteti v glasbenem smislu.

Pianistka Momo Kodama je predlagala, da napišem skladbo *Stunden-Blumen* za enako zasedbo, kot jo ima znamenito delo *Kvartet za konec časa* Olivierja Messiaena. V japonskem jeziku Momo pomeni breskev, ime lahko povežemo tudi z naslovom knjige Michaela Endeja *Momo* in njenim pomembnim poglavjem *Rože enournice*.

V nasprotju s pojmom 'konec časa', sem želel ustvariti delo, ki bi govorilo o 'začetku časa' ali o 'izvoru časa'. Iz enega samega podaljšanega tona, ki predstavlja osrednjo idejo skladbe, se tako razvijeta jin in jang; napetost med njima bo povzročila razcvet skladbe v zvočno cvetlico.

Skladba je posvečena pianistki Momo Kodama.

* *Avtor tekstov (razen teksta o skladbi Vita Žuraja) je skladatelj Tošio Hosokava.*